

Visitaforedrag søndag 7. mai 2023 i Helgerud kirke, Bærum prosti

Ved biskop Kari Veiteberg

Denne uka har vi hatt bispevisitas i Helgerud menighet og i Tanum menighet. To menigheter som samarbeider om noe, og kanskje kan samarbeide om mer. To menigheter som her i Bærum prosti kalles «parmenigheter». Og med visitas i to menigheter har vi vært litt fram og tilbake, og særlig hatt felles oppmerksomhet rettet mot Sandvika, der disse to menighetene ligger på hver sin side av elva.

Jeg møtte alle de ansatte til en samtale en dag i forrige uke, og så startet vi visitasen for alvor tirsdag morgen denne uka. Vi har hatt tre lange dager: Tirsdag, onsdag og torsdag, før vi avslutter nå i dag.

Jeg vil si innledningsvis at jeg har fått møte mye menneskelig varme disse dagene ... hos de ansatte, hos medlemmer av menighetsrådene og i kirkelig fellesråd, hos ordfører, og andre ledere i Bærum kommune, og hos frivillige med alt sitt engasjement for den lokale kirka, og hos ansatte på institusjoner, i barnehage og på skoler, og hos barn og unge som jeg har fått møte disse dagene.

Jeg er blitt inspirert og kjenner meg takknemlig, etter å ha fått møte så mange rause og kloke mennesker i og utafør kirkens rom.

Når jeg nå skal holde dette visitaforedraget, vil jeg trekke fram to navn. Foredraget er blitt til i samarbeid med prost i Bærum, Ingeborg Sommer, og kirkefagsjef i Oslo bispedømme, Tor Øystein Vaaland. Jeg kunne nevnt flere, og skal nok nevne noen funksjoner. Men jeg har lært at «noen nevnt» ved navns nevning, fort blir «noen glemt». Og det vil jeg ikke ...

La meg kort få si litt om det formelle.

Det finnes nemlig en *protokoll* for en bispevisitas. Vi har et visitasreglement for Den norske kirke, som betyr at en visitas er et institusjonalisert og rettslig ordna besøk. Et tydelig eksempel på det formelle, er dette visitaforedraget. En tale som er den muligheten jeg har, til å få dele biskopens samlede inntrykk med dere. Et foredrag som dere kan vende tilbake til, i tiden som kommer.

Ordet *biskop* sier noe om hva en visitas er. Det kommer fra det greske ordet *episkopos*, som betyr en som ser, ei som har tilsyn.

I denne visitasen, har det handlet om å *se sammen* på det dere gjør som kirke, *for å se framover*. Biskopens oppdrag under visitasen er å oppdage, inspirere og rettlede, og som biskop skal jeg bidra til at Tanum og Helgerud menigheter åpner opp for *mer himmel på jord*. Som er vår kirkes visjon. Vi skal sammen gjøre kirka *levende, nær og tilgjengelig* for alle som lever og bor her.

I visitasreglementet står det at en visitas «som hovedregel» finner sted «minst hvert 8. år». Men Tanum hadde visitas sist gang for 17 år siden, i april 2006. Og Helgerud for 12 år siden, i februar 2011. I visitasreglementet står det også at biskopen kan visitere «ett eller flere sokn» om gangen, og det er blitt tydelig for oss, at vi som hovedregel må visitere flere sokn om gangen, for å få ned tiden mellom hver gang. Det skal ikke gå så mye som 12 og 17 år!

Jeg vil takke for gode og gjennomarbeida rapporter, sendt ut i forkant av visitasen. Der har dere gjort rede for menighetenes demografi, og om aktiviteter og folk, både ansatte, folkevalgte og frivillige. I rapporten leste jeg om bygningene, og alt som finnes der, og om samarbeidet om det kirkelige nærværet i Sandvika, som jo er blitt en hovedsak under visitasen. Som jeg skal komme tilbake til.

Nå vil jeg ta dere med på hva vi har gjort under visitasdagene.

Først tirsdag.

Da møttes vi om morgenen i Tanum kirke, stabene fra begge menighetene. Vi møttes til en pilegrimsmesse. Ikke unaturlig, fordi kirken ligger langs leden fra Tønsberg til Nidaros. Men ikke bare derfor. Da vi møttes til visitas, tok vi også ut på en vandring, for å se og undersøke sammen livet i disse to menighetene.

Vi var da i Bærums eldste bygg, som ble oppført i om lag 1146, midt på 1100-tallet. Der står den, tung og stødig, og som et landemerke for mennesker i snart 900 år.

Etter pilegrimsmessen gikk vi over til Tanum kirkesenter, for et felles stabsmøte, der vi satte oss ned sammen, alle ansatte i de to stabene, prost og kirkevergen, og noen ledere i bispedømmet.

Alle delte litt om å være seg, som ansatt i kirken på dette stedet. Utfordringer og gleder. Og vi snakket om hva det er mulig å gjøre sammen, og om å være mer synlig kirke i byen Sandvika.

Etterpå brukte vi noen timer på å gå oss fysisk gjennom de tre byggene: Tanum kirkesenter og Tanum kirke, og så, Helgerud kirke. Det er fast post under en

visitas, at kirkevergen forteller om tilstanden til bygningen, om kontorforholdene, og om inventaret.

I Tanum kirke er alt gammel. For 300 år siden, da den var 600 år gammel, ble den utvidet med åtte meter mot vest. Da ble det bygd et nytt våpenhus ved inngangen. Da ble det under galleriet også innredet lukkede stoler for eierne av Bærums Verk og andre fremtredende familier.

Som middelalderkirke er den underlagt Riksantikvarens myndighetsområde. Ingenting kan gjøres uten at Riksantikvaren sier ja. Dere viste fram et hyggelig resultat av et slik «ja», i form av noe nytt i kirka. Et flygel som gir liv, med kantorens musikk og menighetens utforskende liturgiske praksiser. Gamle bygg kan og skal også romme et evangelium – som betyr godt nytt – av i dag.

Kirkevergen hadde med seg drifts- og eiendomsforvalteren, og han fortalte at pussen trenger rehabilitering. Inne i sakristiet så vi den gamle døpefonten fra 1700-tallet med knekt bein. Vi snakket om de milliardbeløp som lyses ut i årene som kommer for å sikre oppgradering ikke minst av middelalderkirkene, og dette skal jeg komme tilbake til mot slutten av foredraget.

Om Tanum kirkesenter fortalte dere at det var et etterlengtet bygg, da det ble innviet 1. søndag i advent 2017. Dere skrev i rapporten og har vist denne uka at huset virkelig er blitt «en vitamininnsprøyting». Her fikk dere et menighetscenter, kontorlokaler, og et samfunnshus. Menighetsrådet har ønsket å fylle huset med liv, og det er aktivitet dag og kveld uka igjennom.

Men det har vært et problem å få til å låse opp dørene, og låse dem igjen. Eiendomsforvalteren sa at sikkerhetsnivået i kirkesenteret kunne få en til å tro, at det var en *våpenfabrikk* der inne. Noe jeg forsikre dere om at det ikke er ...

Den siste tiden er registrerte feil ved bruken av låsene gått ned. Og kirkevergen jobber videre med saken, for å digitalisere nøkkelsystemer i alle kirker og menighetsbygg, og gjøre det enklere og bedre for både ansatte og frivillige.

Etter befaringen oppe på Tanumplatået, dro vi hit til Helgerud kirke. Dette bygget sto ferdig i 1982, som en universelt utformet arbeidskirke, oppført i teglstein. Dette er et godt gudstjenestested, romslig og åpent, og huser mye god aktivitet.

Men jeg fikk også vite at vi varmer opp bygget, og kaster varmen ut på toppen. Isolasjonen er 42 år gammel, og fra en annen tid. Tak, vegger, vinduer og dører har nådd en alder som tilsier at de må skiftes ut, til noe som er mer

energieffektivt. Kirkevergen har søkt om 50 millioner kroner til total rehabilitering. Og jeg må si, at jeg håper dere lykkes, selv om det vil føre til at kirken må stenges i en periode. Som kirke skal vi være med på det grønne skiftet, av økonomiske og også ideologiske grunner.

Svaret på søknaden har dere ikke fått, men kirkevergen har satt Helgerud kirke på topp 3 over kirkebygg i Bærum som må rehabiliteres, bak Haslum menighetscenter og Østerås kirke.

Det er en viktig del av en visitas å snakke om tilstanden til bygningene.

Det er også viktig å glede seg over kunsten. Sånn som alterteppet her i kirken. Som dere feiret under kirkens 40-jubileum, og har løftet fram i en flott brosjyre som ble laget til kirkejubileet i fjor.

På befaringen gikk vi til Mariakroken bak i kirkerommet. Menighetsrådet har nemlig søkt biskopen, som etter kirkeordningen godkjenner alle endringer av kirkebygg og av det liturgiske inventaret og utstyret, og menigheten har fått en første formell godkjenning til å etablere et slikt alter. Målet er å legge enda bedre til rette for barnas aktive deltakelse i kirkas liv. De minste barna vil kunne klatre på en trapp – og ved alteret skal barn i alle størrelser kunne delta i liturgiske praksiser. Og altertavlen der, er tenkt utformet på en måte som gjør at barnas kunst vil bli en interaktiv del av den permanente kunsten.

Etter befaringen, var det familiemiddag med barnemesse. Familiemiddag er det hver uke, mens det er barnemesse en gang i måneden. Jeg fikk spist sammen med 50 andre, store og små, og etterpå gikk barna ut på en bønnevandring. Undervisningspedagogen ledet an, og kantoren akkompagnerte og fylte kirken med musikk. Vi startet med å synge, og gikk til Tårnkapellet, der vi hørte om pinseunderet. Turen gikk videre til Mariakroken, så til døpefonten, der barna kunne ta vann på fingeren og tegne et korsmerke på pannen. Ved alteret dekket soknepresten på til nattverd, på et lite nattverdsbord, og etter nattverden gikk vi til lysgloben, så alle kunne få tenne lys. Det var trosstyrkende å få være med, og merke hvordan barna var til stede, da vi sang, ba og var stille. Takk for en fin stund!

Så ble det tirsdag kveld, og begge menighetsrådene var samlet.

De hadde faktisk vært samlet i forrige uke og, for å snakke om hvordan dette fellesmøtet skulle være. Det å møtes var noe nytt og ble gjort spesielt for visitasen, ettersom visitasen har omfattet begge soknene.

Begge menighetsrådene fikk presentere seg og sitt arbeid, men i dette fellesmøtet skulle vi bruke god tid på å snakke om den byen dere deler. De folkevalgte i menighetsrådene har nemlig nedsatt en felles Sandvika-gruppe, som la fram noen foreløpige tanker. Det ble en åpen og god samtale. For eksempel vet vi at Sandvika står overfor en stor utbygging, men at den fremtidige demografien er usikker. Når vi ikke sikkert vet hva slags befolkning som kommer, er det heller ikke lett å si hva vi som kirke skal prioritere i byen. Skal vi samarbeide med aktører som er der allerede? Skal vi løfte fram dialogarbeid, og et mangfold av tro og livssyn som en ressurs i det livssyns åpne samfunnet? Skal samtaletilbudet 13-20 for ungdom bli en del av kirken i byen? Skal vi rette blikket mot ungdom som henger i Sandvika, men bor andre steder? Hvordan skal vi tilby trygge fellesskap? Og hvilke bygg trenger vi som kirke – trenger vi noe mer og annet enn det Kirkens Hus som kirkeverge og prost har i dag, ved togstasjonen og det digre hullet i Helgerudkvartalet?

Såne spørsmål ble reist, og ingenting ble konkludert, heldigvis. Spørsmålene tok jeg med til dagen etter, da vi skulle gå langs elva gjennom byen.

Tirsdagen ble til natt, og det ble onsdag morgen.

Da møttes vi en hel flokk ved den andre middelalderkirken i Bærum: Haslum kirke. Der møtte jeg barn som går i 6. klasse på Evje skole, som hører til Helgerud menighet. Klasse 6A og 6B kom med buss, i turklær og med ryggsekker med vann og matpakke, for å være pilegrimer for en dag.

I 23 år på rad, siden år 2000, har 35.000 barn fra Bærum, gjennom den kulturelle skolesekken, gått langs leden til husmannsplassen Nygård, og så gjennom skogen til Lommedalen.

Dette er et eksempel på et nydelig samarbeid mellom kommune, kulturskole og kirke. Når en klasse skal på tur, kommer det en representant fra den menigheten som skolene tilhører, for å fortelle om pilegrimstradisjonen og sende elevene av sted. Her er det dessuten frivillige med på prosjektet.

Barna fra Evje ble ledet inn i kirkerommet. Der var det mørkt, og de ble møtt av lavmælt gregoriansk musikk fra en høyttaler. De fikk høre om det hellige rommet, og om våpenhuset. Kateketen fortalte barna om Den hellige Olav, og de underlige hendelsene som skjedde etter hans død, og som førte til at folk begynte å pilegrimsvandre til relikviene i Nidaros.

Jeg fikk være den som sendte barna av sted, og da fulgte jeg en tekst etter en bestemt mal som har gått seg til i løpet av årene. Tanken er at både kommune

og kirke kan være trygge på det som sies og inkluderer alle. Jeg velsignet ikke barna da de tok av sted, men fortalte dem om at det å velsigne de som setter ut på en pilegrimsreise, er en del av kirkens tradisjon.

Gjennom dette skole-kirke-samarbeidet blir vi en synlig kirke i Bærum, og barna får i pose og sekk. De får en kulturopplevelse og ny kunnskap, i tillegg til en frisk og god tur.

Da barna gikk mot Lommedalen, dro vi andre til Helgerud kirke for å samtale med skoleledere om samarbeidet mellom skole og kirke. Jeg fikk møte skoleledere fra seks av skolene i de to soknene. Vi hørte om et kulturelt mangfold i skolene. For eksempel har Jong skole barn med bakgrunn fra 69 nasjoner, og på Hauger skole er det barn med bakgrunn fra mer enn 70 nasjoner. Vi hørte at flere skoler har gode erfaringer med de lokale kirkene, men at flere også synes det har vært utfordrende å tilby opplegg som ikke samler alle elevene, som for eksempel skolegudstjeneste før jul.

Vi snakket også om pandemien, fordi mye skole-kirke-samarbeid er blitt liggende nede, og det kan jeg si dere, at det gjelder ikke bare i Bærum. Over hele landet, har dette vært vrient etter pandemien. Mange steder og på mange måter snakker vi i kirken om hvordan vi kan tilby et nytt samarbeid med skolene, i en tid der vi som kirke er en del av det livssyns åpne samfunnet. I møtet med skolelederne, løftet pedagoger, diakon og prester opp tanker som kan føre noe nytt inn i samarbeidet med skolene. Skolelederne fikk presentert ulike muligheter som alle viser til skolens nye læreplan.

Vi presenterte også et kurs som kalles for «FlexId». Om fleksibel identitet. Som er et kurs vi i Oslo bispedømme støtter opp om. Som tar på alvor at mange barn og unge lever i et spenn mellom ulike kulturer, ett liv på hjemmebane, og et annet på skolen og andre steder utenfor hjemmet. På den ene siden, tilhører barna familiens opprinnelige kulturbakgrunn, mens de på skolen kan oppleve at de skal være mest mulig «norske». Kurset hjelper dem til å anerkjenne at de står overfor ulike forventninger, og målet er å håndtere forventningene. Kanskje kan det å ha en flerkulturell identitet ikke bare være til et problem, men bli en ressurs.

Det ble en fin samtale med skolelederne. De lyttet, spurte og mente. Før skolelederne gikk tilbake til sine skoler, takket de for ny og nyttig kunnskap om mulighetene for samarbeid mellom kirke og skole, og jeg er spent på å høre hva dere etter hvert får til.

Da skolelederne var gått, var seniorenene kommet til kirken, til *åpent hus*.

De kommer hit hver onsdag formiddag. Denne onsdagen fikk sette meg ned sammen med et tjuetalls godt voksne kvinner og menn, og ta del i fellesskapet for en liten stund.

Neste punkt på visitasprogrammet var et besøk i Carpe Diem demenslandsby. En av lederne tok imot oss, og viste oss inn i grendehuset på Dønski, som er en del av landsbyen. Vi fikk lunsj, sammen med noen av beboerne, vi sang, og en av prestene i Tanum ledet andakten i samarbeid med kantoren fra Helgerud.

Det gjorde inntrykk å komme til Carpe Diem og oppleve stedet. Dit bør dere alle dra, for å rusle rundt i gangstiene mellom husene, og slå av en prat med dem dere møter. Hit kan dere ta med unger og pølser, og bruke grillen som står til fri bruk, eller sette dere i kafeen, og spise eller drikke.

Det er nemlig en åpen landsby. Ideen er å lage et trygt bosted, og åpne for et hverdagsliv i landsbyen. Lederen som vi møtte, fortalte at stedet huser 158 beboere i 19 ulike bofellesskap. Og vi fikk se landbyens egen dagligvarebutikk, kafe og pub. Vi fikk se verksted, fotpleie, frisør og treningsrom. De har drivhus, sanserom og vannterapi. Og du kan altså gå inn i resepsjonen, og bevege deg fritt rundt, som en besøkende i landsbyen, uten avtale. Du kan også leie grendehuset, til en dåpsdag, en bursdag eller et konfirmasjonslag. Du kan betale for det, eller låne det mot noen timers dugnad. Et eksempel på en sånn dugnad, ble vi fortalt, kan være å sitte ned i puben, og se på en fotballkamp sammen med beboere som også vil se på fotball.

Her tenkes det nytt, og vi fikk presentert en moderne eldreomsorg, som *ikke er oppgavestyrt, men personsentrert*. Stedet åpnet da det var pandemi, og for fullt i mars i fjor, da det var slutt på alle pandemirestriksjonene. Målet er ordentlige hjem, der beboerne gjenkjenner detaljer i hverdagslivet, og kan følge rutiner som minner om livet de levde før. Vi fikk høre om betydningen av de små tingene, for å få til en god hverdag og et verdig liv.

Det er Tanum menighet som har et særlig ansvar for Carpe Diem, og en gang i måneden legges det til rette for egne gudstjenester i Tanum kirke for beboerne. Det er en diakon knyttet til Carpe Diem gjennom fellesrådets diakonale satsning «Gjennom alt». Gjennom det arbeidet betjener kirken 12 ulike helseinstitusjoner i Bærum med bl.a. samtaler og fellesskapsaktiviteter for beboere og veiledningstjeneste for ansatte.

Fra Dønski dro vi til Sandvika sentrum. Vi møttes i Kirkens Hus i gågata, og jeg fikk hilse på de ansatte i Kirketorget. De som tar telefonen, når vi ringer til kirken i Bærum. De som har den viktige stemmen som folk møter, når noen ringer for å si hva de trenger av kirkelige tjenester.

Fra Kirkens Hus skulle vi ut og gå. Vi var et følge på om lag 30 da vi gikk derfra, og de neste timene var vi på byvandring, langs elva, og første stopp var Fontenehuset. Fontenehuset er et arbeidstilbud for mennesker som har eller har hatt psykiske plager. Huset drives av medlemmene, og hensikten er å komme ut i jobb, litt om litt, og kunne oppleve vekst og mestring. Noen av medlemmene med ble i følget videre til Frelsesarmeen, som driver en varmistue. Et sted med lav terskel, og åpent for rusbrukere.

Enda flere tok følge, og vi beveget oss over elva til Bærum frivillighetssentral og Røde Kors-huset.

Vi hadde snakka i menighetsrådet kvelden før, om hvordan vi skal være synlig kirke i Sandvika, og bidra til trygge fellesskap i byen. Da vi vandra gjennom byen, møtte vi på rekke og rad, andre gode krefter, som også arbeider med mennesker med ulike former for sårbarhet. Jeg fikk også slå av en prat med flere av dem som er mye ute, og bruker benkene langs elva.

Vi startet i gågata, og den ligger i Helgerud menighet. Så krysset vi elva, og med det gikk vi over i Tanum menighet. Det står jo ikke skilt som minner oss om de to menighetene, men ellevandringen førte oss fram og tilbake mellom menighetene, helt til den nye kommunegården, som ligger ved kulturhuset – i Tanum. Sandvika er delt. Høvik menighet dekker noen boligområder i Sandvika Øst, men sentrum er delt mellom Tanum og Helgerud. Så tydelig det ble da vi gikk, at kirkens plass i byutviklingen er et felles ansvar for dere.

I kommunegården var vi blitt et følge på 60. Her var det gjort i stand til mingling, musikk, drikke og håndmat. Vi fikk en kort presentasjon av kommunens nye storstue som et sted til glede for hele befolkningen. Store arealer i flere etasjer, rom som kan bookes, og en kafe drevet av Vikanda. Fra byens sentrum fortsatte vi visitasen i Tanum kirkesenter, der jeg fikk møte noen av de aktive ungdomslederne. Etter en tillitsfull samtale om tro, bibel og liv, spiste vi middag, og dit kom også representanter for Ungdomsrådet i Oslo bispedømme. Det er en fast post i alle visitasene, at lokale ungdomsledere får høre om ungdomsdemokratiet i bispedømmet. Og at Ungdomsrådet får høre om hva som skjer i en menighet. Det ble et fint møte med engasjerte ungdom.

Onsdag kveld i Tanum kirke fikk jeg være med på musikkmeditasjon. Den følger en liturgi som er utviklet lokalt i samarbeid med kantor og prester. Dere skriver i visitasrapporten, at den har «beriket gudstjenestelivet, liturgisk og musikalsk». Det var stillhet, lesning, lystenning og nattverd, og mye musikk, til å hvile i og utfordres av. Jeg er takknemlig for at dere, både i Tanum og i Helgerud, vil utforske nye måter å gi troen et uttrykk, i et skjæringspunkt mellom tradisjon og fornyelse, og med meditativ stillhet og stille dager som én viktig del.

Å få være med på musikkmeditasjonen, var en god avslutning på en lang dag.

Det ble torsdag morgen.

Og vi begynte dagen i Al-Noor-moskeen på Skui.

Sammen med oss kom klasse 10B fra Vøyenenga skole. De og vi, skulle besøke utstillingen som er bygd opp av «Stiftelsen 10. august». I moskeen har de bygd opp et minne- og læringscenter som følge av angrepet i august 2019, og sammen med skoleungdommene satte vi oss ned, og fikk høre hva som skjedde denne lørdagen for snart fire år siden, 10. august 2019.

Jeg var i Al-Noor-moskeen for ett og et halvt år siden, men da var ikke utstillingen klar. Nå var den gjort klar, og jeg vil anbefale dere alle å dra og se den. Den viser det som faktisk skjedde. Deler av veggene med kulehull er tatt vare på, og fortellingen er usminket, ærlig og autentisk framstilt.

Jeg merket meg at moskeens ledere, også snakket om skytingen i Oslo i juni fjor. Angrepet på Pride gjorde at frykten på sett og vis kom tilbake i moskeen. De har fremdeles færre besøkende enn før angrepet i 2019.

Det var fint å møte lederne i Al-Noor-moskeen og i Stiftelsen 10. august. Vi snakket om et arbeid vi står sammen om for å fremme åpenhet og respekt, blant annet i Bærum tros- og livssynsforum, BTL. Der løfter vi opp tro og livssyn både som en rettighet, og en ressurs. Jeg tenker at et lokalt dialogarbeid er godt fredsarbeid. *Men jeg tenker også, at vi som kirke må ta på alvor at gjerningsmannen i Al-Noor-moskeen har sagt at han var en kristen.*

På vei ut spurte vi noen av guttene i 10. klasse, om de hadde vært der før. Det hadde de ikke, men de sa at de hver dag i mange år hadde sykla forbi moskeen på vei til fotballtrening. De sa at besøket gjorde inntrykk, og de skjulte det ikke.

Med oss fra moskeen fikk vi en hyggelig hilsen med til ordfører Lisbeth, for neste stopp i visitasprogrammet var rådhuset. Der tok ordføreren og hennes ledergruppe imot biskopen med følge til lunsj og samtale.

Det er en fin ting, og ikke noe vi skal ta for gitt, at vi i en visitas får møte den politiske og administrative ledelsen i kommunen. Vi ble tatt varmt imot, og ble møtt med anerkjennende ord om kirkens bidrag i samfunnet, som for eksempel ved diakonien i menigheter og institusjoner, og gjennom samtaletilbudet 13-20.

Så vet vi at politikk ofte ikke er ren idyll. Det er dragkamper og uenighet om bevilgningene, og sikkert også ulike syn i rådhuset på kirkens rolle. Men dypest sett var det mer enn en god lunsj og en god samtale. Det ble en bekreftelse på et åpent og tillitsfullt forhold mellom kirke og kommune, og en bekreftelse på at kommunen ser på kirken er en viktig samarbeidspartner og samfunnsaktør.

Fra rådhuset gikk turen til Helgerud kirke – og menighetsbarnehagen.

Vi fikk hilst på barna som var ute og lekte, og flere hadde jeg truffet tirsdag, på middag og barnemesse. Menighetsbarnehagen driver mye med musikk og teater, og har to store fremvisninger hvert år – en til jul og en før sommeren. I dag deltok de jo også i gudstjenesten.

Torsdag ettermiddag møtte vi den arbeidsgruppen som menighetsrådene har nedsatt for å jobbe med en strategi for kirken i Sandvika.

Gruppen skal foreslå en visjon og en målsetting for kirkens nærvær i Sandvika, og hvilken strategi som fører oss til målet. Trengs det et bykapell i Sandvika? Hvordan skal vi samarbeide med andre aktører, som dem vi møtte på elvevandringen? Vi vet ennå ikke hvordan demografien blir seende ut fremover. Men vi vet at kirkens nærvær betyr mye for både enkeltmennesker og samfunn, og gruppen løfter frem viktigheten av å være med som en aktør i utviklingen som finner sted, i samarbeid med kommunen og andre aktører. Store og viktige spørsmål som vi igjen fikk berørt.

Torsdag kveld var det fest. Åpen menighetsfest for begge menighetene, og vi var flere enn 100 som sang, danset, lekte og lo og hadde en fin kveld sammen.

Jeg vil til slutt i foredraget løfte fram seks «utfordringer».

Når vi kaller dette for «utfordringer», er ikke tanken at jeg skal pådytte dere nye aktiviteter, eller at dere skal oppfatte meg som kritisk. Absolutt ikke, for jeg

er takknemlig og stolt over menneskene som jobber her, både frivillige og ansatte, og alt dere bidrar med for å bringe *mer himmel på jord* til disse vestlige områdene av Bærum.

Når jeg løfter fram seks «utfordringer», skal dere forstå det som et mulighetsrom ved å være kirke. Utfordringer som dere skal undersøke, og drøfte, i staber og i råd, og blant frivillige, og ikke minst menighetene imellom, og som prostens vil løfte opp og drøfte videre med dere.

Den første utfordringa handler om kirkebyggene.

Da snakker vi om tre bygg. To på Tanumplatået, og dette vi er i. Som frivillige og ansatte fyller vi husene med liv. Men bygg må også tas vare på.

Når det gjelder Tanum kirke, vil jeg minne om rapporten fra Riksantikvaren, KA og Den norske kirke: «Tilrådingar til bevaringsprogram for kyrkjebygg». Den rapporten fører med seg et stort antall milliarder kroner som skal brukes ikke minst på middelalderkirker. Kirkevergen vet dette. *Jeg vil oppfordre dere til å søke om midler til pussing av de eldgamle murveggene, til reparasjon av døpefonten, og hva det enn måtte være. Husk på det kulturrådgiveren i bispedømmet sa da vi sto der i sakristiet: At dere ikke skal være redd for å søke om store beløp.*

Når det gjelder denne kirken, er min oppfordring at dere stiller dere bak kirkevergen i søknaden til Bærum kommune om total rehabilitering. Det er helt nødvendig, for bygget krever det. På sikt vil dere få ny isolasjon og fjernvarme, og et mer klimavennlig kirkebygg. Det er en skyggeside at kirken må være stengt mens store deler av arbeidet pågår, i kanskje mer enn et år. Så hva gjør dere da? *Min oppfordring går til naboene – og ikke minst nabomenighetene. La det som er et problem for Helgerud, være en utfordring for dere alle. Kan dere i større grad tenke på tvers i alt dere gjør? Og legge til rette for et økt samarbeid i trosopplæring, i diakoni og i andre deler av det kirkefaglige arbeidet?*

Det kan være mye vinn-vinn i å samarbeide på tvers. Med en stengt kirke kan det bli nødvendig.

Den andre utfordringa handler om skolene.

Vi vil at kirken skal bidra til en god oppvekst for barn og unge. Som kirke er vi i dag en aktør i det livssynsåpne samfunnet, og i tiden framover skal vi ta stadig nye roller overfor skolene. For mange av dere er ikke dette nytt. Men vi trenger en større felles bevissthet om å tilby opplegg som passer til læreplanen, om

sorg og død, og håp, om livsmestring, og om kulturarven. Vi møtte denne uka skoleledere som var åpne for mer samarbeid, og vi har i Tanum og Helgerud dyktige medarbeidere som kan formidle uten å være påtrengende.

Fortsett samtalen med skolelederne, og gå inn i dialog med foreldrenes arbeidsutvalg, om det viser seg å være nødvendig. Vi har så mye å tilby, og vi må formidle hvem vi er som kirke i vår tid, og på den måten også røske opp i fordommene som finnes om oss.

Den tredje utfordringen handler om det flerkulturelle.

I Bærum har vi et tros- og livssynsforum, som er en viktig arena for dialog. Al-Noor-moskeen er som kirka medlem av BTL, og på besøk i moskeen ble vi minnet om at rasismen og hatet finnes i vårt samfunn. Så viser 10. august-senteret at det også finnes vilje og evne til å snu det vonde til et arbeid for forsoning og forståelse. Guttene i 10. klasse som sykler forbi moskeen hver dag, fikk nye erfaringer av å besøke moskeen.

Det er viktig for oss som kirke, at vi skal være aktive i det livssyns åpne samfunnet. Et stort antall mennesker står med begge beina i flere kulturer samtidig: østeuropeiske, afrikanske, arabiske, amerikanske ... i tillegg til den norske kulturen. Hvordan kan vi som kirke bidra til at det flerkulturelle blir en ressurs, og ikke et hinder i livet? Vi har hørt om Flexid-kurset som ungdomsdiakonen her i Helgerud legger til rette for. Flere i kirken er i ferd med å bli sertifiserte kursholdere, og det åpne for nye muligheter, som vi heier på. Jeg utfordrer dere til å utforske hvordan dere i Tanum og Helgerud kan fortsette å arbeide med dialog på ulike måter.

Den fjerde utfordringen handler om frivillighet.

I løpet av uka har jeg møtt mange frivillige i kirkene, og jeg vil takke for fine møtepunkter. Jeg leste om dere på forhånd. Dere løftes fram i rapportene fra menighetsrådene. Tanum brukes ord som «engasjerte og lojale». I rapporten fra Helgerud brukes ord som «innsatsvillige og trofaste». Og i begge rapportene står det at de frivillige er «kompetente». Det er ikke svulstige ord. De er ment slik de står, fordi vi vet at den frivillige innsatsen bidrar til liv og fellesskap.

Jeg vil minne om hvor viktig det er å fremsnakke den frivillige innsatsen, og gjøre kirkene til gode steder å være frivillig. Alle trenger vi noe å leve for.

Som kirke har vi fått et aktivt og levende kirkedemokrati. Det er positivt for kirken, og i høst er det igjen kirkevalg. Det står i en av rapportene, at det er

utfordrende å rekruttere nye frivillige. Jeg har hørt at dere har greid å lage komplette lister til nye menighetsråd, og jeg vil oppfordre dere alle til å delta i kirkevalget.

Den femte utfordringen handler om Sandvika.

Sandvika by. Hva gjør dere med den? Ifølge Google Map er det 2 kilometer herfra ned til kommunegården. Det står at det tar 26 minutter å gå. Fra Tanum kirke er avstanden 4,5 kilometer. Og 53 minutter å gå ...

Dere vet det jo, at kirkene ikke ligger i sentrum, og at Sandvika i dag er en by uten kirke. Hvordan da skape et kirkelig nærvær i byen?

Dette har vært et gjennomgående tema under visitasen, og jeg har ingen klare svar. De må dere finne selv. Og utfordringen er å reflektere klokt, lyttende og åpent. Denne uka har vi undersøkt sammen, både med strategigruppen, i menighetsrådene og ikke minst med føttene, da vi vandret elvelangs onsdag ettermiddag.

Dere har i dag et Kirkens Hus i gågata. Der ligger kirketorget, og der er samtaletilbudet for de unge, 13-20. Dette er viktige førstelinjetjenester. Men det er også et hus som kan bli noe mer.

Hva med å ta kirkevergen på ordet, for han sa denne uka, at det er fullt mulig å bygge om hele 1. etasje. Hva med å skape et kirkelig vindu ut mot en verden som om et par år ikke lenger er en byggeplass, men et nytt kvartal med et par hundre nye leiligheter, og byliv i gågata? Kanskje kan huset bidra med et stillerom, et bønnerom, ja kanskje et kapell, i lokaler vi allerede har? Kanskje skal vi begynne forsiktig, der vi kan gjøre noe, og støtte opp om dem vi møtte under byvandringen, heller enn å tenke at vi må gjøre det samme?

Jeg mener ikke å konkludere, men vil oppfordre dere til løfte spørsmålene videre, og la det vokse fram en god strategi for et kirkelig nærvær i byen. Noe på kort sikt, og kanskje noe annet og større på lengre sikt.

Den sjette og siste utfordringen handler om å være pilegrim.

Det er vi nemlig hele tiden, i alt vi gjør som kirke.

Men jeg kunne sagt det på en annen måte: Fortsett den vandringen dere allerede gjør i Tanum og Helgerud, når dere søker en vei inn i troens mysterium. Begge menighetene har i rapportene løftet fram at dere vil åpne for en meditativ og kontemplativ spiritualitet, slik som i meditasjonskvelder i

Helgerud kirke, eller med musikkmeditasjonen i Tanum kirke. Her løfter dere fram en kjerne i troen, der vi som kirke også møter en lengsel som finnes utenfor våre vante miljøer.

Utenfor Tanum kirke går det en pilegrimsled. Å vandre fysisk som pilegrim er fint, og viktig. Men å være pilegrim er ikke bare å følge leden. Den moderne pilegrimsteologien legger vekt på at vi alle, alltid er i bevegelse. Som kirke er vi i bevegelse, og i dialog med mennesker og samfunn rundt oss.

Jeg vil utfordre dere til å være pilegrimer i alt dere gjør, og særlig når dere leter etter hvordan vi kan gjøre kirke lokalt, for menneskene som bor her, og leter etter mening i sine liv. Jeg ønsker at dere vil fortsette å utforske troens mysterier, og invitere til fellesskap der vi i glimt kan erfare mer himmel på jord.

La meg avslutningsvis få rette en stor takk til menighetsrådene, stabene og dere frivillige for all den innsatsen dere gjør i Tanum og i Helgerud.

Jeg vil takke for det arbeidet dere har lagt ned i forberedelser og gjennomføring, og for fellesskapet – og i dagens gudstjeneste.

Som biskop går jeg videre, oppløftet og stolt over alt det dere får til av å være en levende, nær og tilgjengelig folkekirke **med Jesus Kristus i sentrum**. Det har vært godt å være sammen med dere.

Gud velsigne dere.

Kari Veiteberg, biskop